

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО РЕГІОНАЛІСТИКИ»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до регіоналістики
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс/семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до регіоналістики» є формування системи теоретичних знань про основні засади регіоналістики як основи геопросторового планування, уявлення про теорії та напрямки дослідження регіоналістики, теоретичні та практичні проблеми регіоналістики, територіальні структури сучасних суспільств, тенденції та напрямки регіонального розвитку та регіональної політики.</p> <p>Основні цілі вивчення дисципліни: визначення поняття регіону в соціальних науках загалом і міжнародних відносинах зокрема, розкриття сутності регіоналістики як навчальної дисципліни, аналіз її проблемних областей; набуття студентами вичерпного знання про регіон, простір, місце та масштаб; засвоєння розгорнутої інформації про питання просторового розподілу влади в державі (концепція унітарної та складної держави, наприклад, конфедерації, федерації та регіональної держави; аналіз новітніх територіальних трансформацій політичної карти світу; формування уявлення про співвідношення сил у світовій політиці та регіональну політику ЄС; ознайомлення студентів з основними підходами до районування України прищеплення навичок самостійної роботи з різними джерелами політичної, економічної та географічної інформації (картами, схемами, статистичними даними, індексами, літературою, ілюстрованим матеріалом тощо).</p>
Компетентності
<p>Дана дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:</p> <p>ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та компетентність практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК 6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК 10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК 11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК 12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Результати навчання

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

3. Структура дисципліни

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Регіональні стратегії соціокультурного розвитку	Розуміти значення поняття глобалізація. Ознайомитися із особливостями нового світоустрою ХХІ ст. Розуміти значення поняття простір vs час. Розуміти основні засади регіоналістики. Розглянути об'єкт, предмет та основні категорії.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Завдання для самостійної роботи
Тема 2. Регіон, регіональна політика, регіональне управління, система регіонального управління, регіональний розвиток	Розглянути трактування та підходи до аналізу поняття «регіон». Окрему увагу звернути на регіоналізацію як наслідок та/або альтернативу глобалізації. Знати рівні, чинники і моделі регіоналізації. З'ясувати, що таке політичний регіоналізм. Знати моделі регіональної держави. Ознайомитись із характеристиками регіональної ідентичності. Розуміти її зміст та знати різновиди.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Завдання для самостійної роботи
Тема 3. Класичні теорії регіоналізму	Розглянути теоретичне осмислення регіоналізму в 50-х – 70-х роках ХХ ст. на фоні становлення й поступового розвитку процесів європейської регіональної інтеграції («старий регіоналізм»). Окрему увагу звернути на поняття сепаратизм. Розглянути еволюцію федералістських ідей.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні запитання, • Індивідуальне завдання; • Завдання для самостійної роботи
Тема 4. Політична регіоналістика:	Розглянути роль політичної регіоналістики в системі	<ul style="list-style-type: none"> • Тести • Контрольні

<p>теоретичні засади та особливості становлення</p>	<p>регіональних і політичних дисциплін. Знати предметне поле, методологію та функції політичної регіоналістики. Ознайомитися і розуміти основні підходи до дослідження відносин між центром і регіонами в Україні. Ознайомитися із передумовами формування національної політичної регіоналістики.</p>	<p>запитання, • Завдання для самостійної роботи</p>
<p>Тема 5. Регіоналізація у глобальному світі</p>	<p>Розуміти нові рівні територіальної організації й регіональної інтеграції. Розглянути зміни сучасних кордонів. З'ясувати, що таке транскордонний регіоналізм. Розглянути основні тенденції розвитку транскордонного співробітництва.</p>	<p>• Тести • Контрольні запитання, • Завдання для самостійної</p>
<p>Тема 6. Регіоналізм в країнах Європи, Азії та Америки</p>	<p>Розглянути основні чинники розвитку регіональних та трансрегіональних об'єднань у другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст. Ознайомитись із регіональна політика ЄС: Визначити роль США у розвитку інтеграційних процесів у Європі та Азії. Знати специфіку Східноазійського регіоналізму. Розуміти процес розвитку регіональних об'єднань в Латинській Америці. Розглянути особливості процесу регіоналізації в Африці.</p>	<p>• Тести • Контрольні запитання, • Завдання для самостійної</p>
<p>Тема 7. Адміністративно-територіальний поділ та місцеве самоврядування</p>	<p>Розглянути зміст таких понять як територіально-політична децентралізація, деволюція, федералізація, асиметрія. Децентралізація в унітарних державах. Ознайомитись із поняттям «Адміністративно-територіальний поділ». Знати підходи до формування системи АТП. Розуміти місце та роль місцевого самоврядування в регіональній політиці держави.</p>	<p>• Тести • Контрольні запитання, • Завдання для самостійної</p>
<p>Тема 8. Територіальна організація України</p>	<p>Розуміти особливості територіальної структури українського суспільства. Знати адміністративно-територіальний устрій країни. Знати нормативно-правові та організаційні засади</p>	<p>• Тести • Контрольні запитання, • Індивідуальне завдання • Завдання для самостійної</p>

	діяльності регіональної та місцевої влади в Україні.	
--	--	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичні (семінарські) заняття	30
Контрольна робота	50
Індивідуальне завдання	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на практичних заняттях	Контрольна робота	Оцінка за індивідуальне завдання	Разом за залік
30	30	20	100

- Оцінювання відповідей студентів на *практичних (семінарських)* заняттях відбувається за 5 бальною шкалою. По завершенні теоретичного навчання максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 30 балів.
- *Контрольна робота* передбачає проходження тестів для перевірки засвоєних знань. Оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множить на ваговий коефіцієнт 0,5, відповідно максимальний бал може скласти 50 балів
- Оцінювання *індивідуального завдання* (максимально 20 балів) передбачає підготовку розрахунково-графічної роботи у формі презентації та її аудиторний захист. Студенти відповідно до запропонованих тематик готують інформаційний (20–25 слайдів) та розрахунково-графічний матеріал (власно розроблений картографічний, статистичний, табличний матеріал) щодо своєї теми із списком використаних інформаційних джерел При оцінюванні роботи береться до уваги структурованість викладання змісту роботи, повнота розкриття теми, самостійність в розв'язанні проблематики, власні форми систематизації та представлення інформації
- *Підсумкова залікова оцінка* за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на семінарах (максимально – 30 балів), за контрольну роботу (максимально – 50), за індивідуальне завдання (максимально – 20) що в сумі максимальна може скласти 100 балів.
- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, написання есе, опрацювання завдань, підготовка презентацій доповідей, підготовка індивідуальних завдань тощо.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
- *70-89 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні

теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

• *50-69 балів* – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

• *Менше 50 балів* – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, презентації, схеми)
Рекомендована література	
<p>1. Верменич Я. В. Історична регіоналістика: навчальний посібник / Відп. ред. В. А. Смолій. Міністерство освіти і науки України; НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2014. – 412 с.</p> <p>Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. / Ярослава Верменич – К. : Інститут історії НАН України. – 2003. – 516 с.</p> <p>3. Іжа М. М. Система регіонального управління: світовий досвід і Україна : монографія / М. М. Іжа. – Одеса : Друкарський дім, 2011. – 368 с.</p> <p>4. Калитчак Р. Регіоналізм у європейських інтеграційних процесах. URL: http://kassiopeya.com/scripts/ajax.php?task=look_inside&id=hxqprqe4woop mg.</p> <p>5. Кормич Л. І., Польовий М. А. Світовий політичний процес: глобальний та національний вимір : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2017. 240 с.</p> <p>6. Майборода О. М. Етнічність у міжнародній системі. Вид. 2-е, випр. і допов. К. : ПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 448 с. URL: http://ipiend.gov.ua/publication/majboroda-o-m-etnichnist-umizhnarodnij-s-systemi-3/.</p> <p>7. Матвієнко А.С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна / Монографія. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М.Корецького НАН України, 2015. – 376 с.</p> <p>8. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення / наук. ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 205 с. URL: http://ird.gov.ua/irdp/p20180102.pdf</p> <p>9. Милосердна І. М., Краснопольська Т. М. Азіатськотихоокеанський регіон та проекти його розвитку: кінець ХХ – початок ХХІ століття. Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць, 2020. Вип. 65. С. 130-138.</p> <p>10. Панченко Т. В. Політична регіоналістика : Навчальний посібник / Т. В. Панченко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. — 188 с.</p> <p>11. Панченко Т.В. Регіон як об'єкт та рівень соціально-політичного аналізу: світовий та вітчизняний досвід [Електронний ресурс] Режим доступу: Mtpsa>Panchen">www.nbu.gov.ua>Mtpsa>Panchen</p>	

12. Проблеми регіоналістики: минуле, сучасне, майбутнє: тези Наук.-практ. Інтернет-конф. (3 березня 2017 р.). — К.: КНЕУ, 2017. — 325 с.
13. Регіоназнавство: підручник / [В.В. Копійка, В.П. Крижанівський, М.С. Дорошко та ін.]. К. : Київський ун-т, 2014. 642 с.
14. Стецюк Н.М. Національна політика владних структур щодо українців у Польщі в перші повоєнні роки //Сторінки воєнної історії. Збірник наук. Праць. – К.,2013. – Вип.16. – С.231–245.
15. Стецюк Н.,Шекета М. Історія та витоки сепаратизму в Каталонії / Шекета М. // Вісник Прикарпатського університету. Політологія / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ: ЛІК. – 2019. – Вип.13 – С. 168-177.
16. Стецюк Н., Шекета М. Морально-психологічний аспект «історичної травми» етносу. Сепаратистом стають чи народжуються? / Шекета М. // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Випуск 149. / К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. – Київ. – 2021. – С. 28-35.
17. Стецюк Н.М. Особливості участі волонтерських організацій в забезпеченні національної безпеки України Samorząd terytorialny w konstytucjach wybranych państw Europy środkowo-wschodniej. Zarys problematyki. Red. I. Lasek-Surowiec. – Chełm. – 2021. – С. 23-29.

Інформаційні ресурси

Інформаційною базою вивчення навчальної дисципліни є:

- законодавчі акти, нормативні документи;
- праці вітчизняних і зарубіжних вчених;
- матеріали науково-практичних конференцій;
- підручники та навчальні посібники на електронних носіях;
- професійні видання України;
- Інтернет-ресурси, зокрема:

- 1) Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 2) Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого – <https://nlu.org.ua/>
- 3) Наукова бібліотека ПНУ – <http://lib.pnu.edu.ua/>

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра міжнародних відносин</p> <p>м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола 1, каб. 103</p> <p>(0342) 75-20-27</p> <p> kmv@pnu.edu.ua</p> <p>Сторінки в соцмережах:</p> <p> https://www.facebook.com/pnuir</p> <p> https://www.instagram.com/pnu_international_relations/</p>
---------	---

Викладач	 <p>Стецюк Наталія Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин</p>
Контактна інформація викладача	 nataliia.stetsiuk@pnu.edu.ua

Політика курсу

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науководослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. стор. 4.).</p>

	<p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час Заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 із внесеними змінами наказ № 80 від «12» лютого 2021 року) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>

Викладач

Стецюк Н.М.